

HIRVITTÄVÄ RISTIRIITA

Käydessäni museossa huomasin välikoh-
tauksen, joka syntyi museovieraan ja
museon henkilökunnan välillä. Maailmat
törmäsivät toisiinsa niin että paukkui. Suu-
resta ammattikoulusta oli saapunut kou-
rallinen nuoria hulttioita museoon. Salissa
heidät huomasi kyllä jo kaukaa. Ei niin-
kään kovaäänisistä kysymyksistä, jotka
kohdistuivat mukana kulkevaan opettajaan.
Kiinnitin erityisesti huomiota hulttioiden
ilmiselyään haluun käydä kiinni esineisiin.
Hankalaksi tilanteen muodosti se, että
museon toimiala kuului ilmeisesti tulevien
ammattimiesten toimialaan. Museoesineet
oli alunperin tehty työn tekemistä varten, ja
nämä nuoret kuuluivat siihen joukkoon,
joka ajattelee käsillään.

Syntyi hirmuinen meteli, kun aparaatti
särkyi. Museovahtimestari teki luonnolli-
sesti työnsä, ja joukko käsillään ajattelevia
hulttioita poistui ”lasku seuraa perästä” -
menetelmällä museosta. Mielipiteitä lausuttiin
perihelsinkiläistä sanastoa käyttäen.

Tapauksessa oli monia ikäviä puolia, enkä
väitä, että mitään nopeaa ja selkeää ratkaisua
olisi ollut olemassa. Nuori ammatillisessa
koulutuksessa oleva henkilö tuskin tulee
museoon enää kuin atomipommin voimalla.
Kuitenkin ongelman synnytti hänen
halunsa tehdä sitä, mihin hänen luonnolliset
lahjansa todennäköisesti parhaiten sopisivat.
Hänet olisi pitänyt palkata museon kor-
jauspajaan oppipojaksi, eikä heittää häntä
ulos. Ammattikoulun opettaja varmaan
miettii kaksi kertaa ennen kuin tuo seu-
raavan ryhmän kierrokselle. Museolaitos
amatillisen sivistyksen ahjona menetti
todennäköisesti potentiaalisen asiakkaan.
Museon henkilökunta vakuuttui jälleen ker-
ran, ettei nuorista hulttioista ole kuin har-

SISÄLLYS

3	Pääkirjoitus
5	Tuhoisa tulipalo Valkeakoskella
Ari Sirén
12	Tiedettä ja tekniikkaa Tartosta
Panu Nykänen
16	Saatana, savusauna palaa
Tuomo Pulsa
20	Muistaako Joku?
21	Erilaisia kirjoittajia - kirjoitus-
kilpailun kirjava sato
22	Ammattiyhdistystoimintaa ja
puhelin teknologiaa
23	Vladimir Lenin, akselipaino
19 tonnia
25	Mitä Kullervo-traktorille
kuuluu?
28	Eräs maailman vanhimmista
ammateista
31	ZAP!!!
34	Yrjö Talvitien diplomityö
Arsi Saukkola
37	Kuplan sietämättömät muodot
Kullervo Arranmaa
40	Inhorealismia Kuolasta
43	UUTISET

mia. Ja eräs suomalaisen teknologian historian konkreettinen muistomerkki särkyi. Ehkä jostain löytyy vielä henkilö, joka on joskus ennen sotia oppinut, minkä logiikan mukaan hirvuisen määrän hammaspyöriä ja piuhoja pitää asetella, että koje olisi jälleen kunnossa.

Tuttavani, neurologi, kuvasi ongelman ytimen hienosti. Neurologit liikkuvat ammatillisesti jossakin tietokoneinsinööriin ja lääkärin rajamailla. Hän kertoi, kuinka sairaaloissa tehdään uskomaton määrä turhaa työtä, kun joudutaan tutkimaan sellaisia asioita, jotka on kokeiltu jo vuosikymmeniä sitten, mutta kokeet ja niiden tulokset sekä niissä käytetyt laitteet ovat unohtuneet sairaaloiden kellareihin. Tämän ongelman ratkaiseminen on teknillisten museoiden ja arkistolaitoksen yksi korvaamattoman arvokas tehtävä.

Museot joutuvat kamppailemaan materiaalin säilyttämiseen liittyvien resursikysymysten parissa, joten museotoiminnasta yhteiskunnalle saatava suurin hyöty jää ehkä saavuttamatta. Suomen teknillisillä museoilla pitäisi olla resursseja havainnollistaa nykyaikaisin menetelmin niitä asioita, jotka saavat käytännön tekniikan parissa työskentelevien sormet syyhyämään. Nyt museovieraalle jää pakostakin epämiellyttävä syyllisyudentunne, kun kuitenkin tekisi mieli koskea. Kaikki museoalan ammattilaiset odottovat innolla yleisön poistumista, että pääsisivät töihin, eli koskemaan esineisiin. Myös ammattikoulujen hultioille täytyy saada mahdollisuus päästä kokeilemaan miten miljoonan hammasratetaan koneisto toimii, tai miten koneet lämpiävät ja sulakkeet paukahtelevat.

Mieleen nousee ajatus jostain tiede-keskuksen ja museon välimuodosta – ei ehkä aivan mahdoton toteuttaa Suomenkaan oloissa?

Panu Nykänen

Tekniikan Waiheita on Tekniikan museoyhdistyksen kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 60 mk/ vuosi. Irtonumerohinta 20 mk.

Tekniikan Historian Seura ry:n jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle kirjallisesti tai puhelimitse. Toimitus myy lehden vanhoja numeroita irtokappaleina mikäli niitä on jäljellä.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Tekniikan Waiheita, PL 165, 00171 Helsinki.

Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö syyskuun numeroon 3/ 96 viimeistään 20.8.

Tekstit pyydetään kirjoittamaan riittävällä marginaaleilla 2-rivivälillä yhdelle puolelle arkkia. Mikäli mahdollista lähettykseen toivotaan liitettäväksi teksti-tiedosto korpulla.

Mikäli kirjoitus on primaaritutkimus, käytetään nootituksessa loppuviitteitä. Jos kirjoitus on lyhennelmä, noottien määrä pyritään supistamaan minimiin ja kirjallisuutena mainitaan alkuperäinen teksti.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia.

Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen toimituksen kanssa.

TOIMITUSNEUVOSTO

Georg Haggren, Lars Hukkinen, Pertti Kaarna, Tuula Kuusisalo, Karl-Erik Michelsen, Panu Nykänen